Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 233. **V Ljubljani,** v petek, 10. oktobra 1902. **Letnik XXX.**

Napredna država.

Vseh oči so obrnjene v Francijo. Tu se vrši boj med krščanskim in protikrščanskim načelom, in ta boj jemlje državi najboljše sile, da se med seboj uničujejo.

Drugačno lice nam kaže sosedna Belgija. Tudi tu ne manjka ne liberalizma ne socializma, a zdrava pamet visokoizobraženega belgijskega ljudstva jima ne pusti priti do vlade, kakor se je zgodilo žalibog na Francoskem. In ravno pod katoliško vlado je Belgija visoko vzcvetela v gmotnem in duševnem oziru, tako da imenuje še celo protikatoliški francoski publicist Yves Guyot Belgijo v trgovini in industriji »prvo državo sveta«. Zlasti za nas Slovence je ta zgled poučen, ker nam kaže, kako lahko majhna država s harmoničnim razvitkom svojih sil, z izobraženostjo svojega prebivalstva, in s kulturnim edinstvom daleč prekosi veliko mogočnejše sosede.

Na površini 2 946.000 ha preživlja Belgija danes 6,670.000 prebivalcev, tako da pride 266 prebivalcev na en km². Ko bi bila Francija ravno tako razdeljena in obljudena, bi morala šteti 120,936.000 prebivalcev, mejtem ko šteje zdaj le 38,300.000.

Pri tem gostem naseljevanju se pa ravna Belgijec po teoriji dr. Delaunaysovi: »L' évolution est en raison de la nutrition — Razvoj je v sorazmerju s hrano«. On jé dobro, pije dobro, otroci mu krepko rastejo, in on spada sploh med prve producente sveta. Do najnovejšega časa je med vsemi deželami Švica imela primeroma največji izvoz. Zdaj jo je Belgija prekosila, ker od l. 1899 pride v Belgiji na glavo prebivalstva 292 frankov izvoza, v Švici pa 265 frankov. Ko bi Francija imela tak izvoz, bi morala mesto sedanjih 6 608 milijonov frankov izvažati 11 243 milijonov. Zunanja trgovina belgijska je znašala l. 1880 (pod liberalci) 2848 milijonov frankov, l. 1899 je poskočila na 3482 milijonov. Celotna trgovina belgijska se je povzdignila pod katoliško vlado (od l. 1884 dalje) skoro za celo četrtino.

V monarhični Belgiji pride davka pod katoliško vlado na glavo prebivalstva 29 frankov. V republikanski, od framasonov vladani Franciji pa pride na glavo prebivalstva 76 frankov! Kolik razloček!

Jako zanimive so šolske razmere v Belgiji. L. 1884 ob nastopu katoliške vlade je bilo v 4887 državnih šolah 345.687 učencev in učenk. Leta 1897 je bilo že 6608 šol s 764 272 otroki, torej se je število učencev v 13 letih več kakor podvojilo! Leta 1899 je v zbornici minister Schollaert število učencev določil s 774.989

Osemnajst let je katoliška vlada na krmilu, in v tem času je uprav velikanske stvari storila za šolstvo.

Tako napreduje omika in krepko se razvijajo vse panoge trgovine in obrti. Belgija je danes živ dokaz, da katolicizem ni nazadnjaški. Med tem, ko liberalizem razdvaja sile, tlači ubožce na korist velekapitalistom, ljudstvo demoralizira in mu zastruplja vse sile — med tem se v javnosti, prepojeni z duhom katoliških načel, množi poštena delavnost, ki krepi in bogati državo in njene podložnike.

Shod vladine stranke v Zagrebu.

Iz Zagreba, 8. okt.

Prošli ponedeljek se je zbrala narodna stranka v Zagrebu na posvetovanje. Povod temu sestanku so dali zadnji izgredi proti Srbom.

Kakor je znano, more se sedanja narodna ali mažaronska stranka vzdržati v večini le s pomočjo srbskega kluba v tej stranki, zato so bili tudi Hrvati prisiljeni, da se snidejo, četudi morda ni bila ravno vsem ta zahteva po volji. Čudno je vsekakor, da se je ta stranka zbrala izven saborskega zasedanja, kar do zdaj ni še nobenkrat storila, četudi je imela že večkrat važnejših vzrokov za take sestanke, nego je prepir med Srbi in Hrvati. In kaj je prisililo mažaronsko večino, da se je zdaj zbrala? Na to je odgovoril prav dobro »Obzor«, ki je bil pa radi tega seveda zaplenjen. Strah za razne sinekure in za mandate je prisilil mažarone, da so prihiteli v Zagreb in pa da svojemu vodji malo pokade, ker so ga v zadnjem času mažarski zavezniki tako ostro obsodili radi njegovega „blagotvornega“ delovanja na Hrvatskem. Saj je že vsemu svetu dobro znano, da ta stranka nima drugih skrbi, nego da se vzdrži na krmilu: niti jo je skrb za politično čast naroda hrvatskega niti za njegov gmotni napredek. Zato pa trezni politiki tega sestanka ne smatrajo za resno delo te stranke, a sami sklepi, storjeni na tem sestanku, to svedočijo.

Da stranka obsoja omenjene izgrede, je čisto naravna stvar, samo, da so prišli s to izjavo prepozno, ker so to storili že vsi trezni ljudje na Hrvaškem, in sicer bolj resnobno in pravično, nego zbrani mažaroni, ki so tako nepravični, da niso hoteli v svoji resoluciji omeniti niti pravega povoda omenjenim izgredom, namreč brezobrazno izzivanje „Srbobrana“, nego so skovali svojo izjavo tako, kakor da bi bili Hrvati večji krivci nego Srbi. Sicer pa je v svojih resolucijah mažaronska stranka pogazila ustavo Hrvatske, ker omenja, da na Hrvatskem živita dva ravnopravna naroda hrvatski in srbski. To je očitna neresnica, kajti po nagodbi je na Hrvaškem samo en politični narod in sicer hrvaški, a uradni jezik je edino hrvaški.

Take pogreške ne sme nikdar storiti stranka, ki zatrjuje, da brani ustavo; s takim ravnanjem daje pogum onim, ki kršijo deželne zakone na svoj račun. In to so delali do zdaj Srbi na Hrvaškem, ko so povsodi in pri vsaki priložnosti prezirali hrvaško stvar a poveličevali srbstvo.

Da je to res, je dokazala ravno te dni sama deželna vlada v Zagrebu, ki je strogo zabranila, da se ne sme nikjer in pri nobeni priložnosti razobešati zastava srbske kraljevine, kar se je pa do zdaj vedno godilo; tudi je ista vlada zapovedala, da se morajo posluževati pravoslavne duhovne oblasti pri vseh naslovih le zakonitega »grškoiztočne cerkve«, a ne »srbsko pravoslavne«. To je tudi ob enem dokaz, kako se je pravoslavnim vse popuščalo, dokler jim ni greben tako zrasel, da je »Srbobran« v glavnem mestu Hrvatske napovedal pogin in propast Hrvatstva. Ce je imela večina mažaronska koga obsoditi, je morala to storiti najprej s Srbi, ne pa s Hrvati; zatorej bode ta resolucija Hrvate še bolj razžalila, nego jih umirila. Ravno tako ne more pomiriti vznemirjenih duhov druga resolucija, v katerej izjavlja mažaronska stranka, da bode ona v saboru preskrbela, da dobe povrnjeno škodo vsi, ki so bili zadeti pri zadnjih nemirih. Ban je namreč zahteval od mesta, da ono povrne škodo. Toda ta zahteva je nezakonita in se ne more izvršiti, dokler se ne sklene poseben zakon. Tej želji banovej bode ustregla mažaronska večina. In ta večina izjavlja v tretji resoluciji popolno zaupanje vladi in banu, akoravno je vsakemu znano, da so ravno uradniki te vlade krivi, da so se ti nemiri pripetili, ker niso vršili svoje dolžnosti, nego so pripuščali, da je »Srbobran« na tako predrzen način grdil hrvatski narod.

In zdaj pridejo večjidel mirni meščanje še do tega, da bodo kaznovani z denarno kaznijo radi popustljivosti vladnih uradnikov. In na ta način hoče mažaronska stranka pomirljivo delovati na prebivalstvo. Pravih krivcev ne obsojajo niti z eno besedo, nego sumničijo in še celo kaznujejo nedolžne. To so etična in moralna načela mažaronska.

Najgrja laž pa je to, kar pišeta oba uradna lista, češ, da ne bi bilo došlo do omenjenih izgredov, ko ne bi Srbi stali vsi v vladnem ali mažaronskem taboru. To je po trditvi obeh dotičnih listov pravi vzrok celemu pokretu od strani hrvatske opozicije. Po poročilu »Pester Lloyda« je to zatrjeval na omenjenej skupščini ugleden član mažaronske stranke, česar pa večina menda vendar ni verjela. Zdaj pa tako gorostasno laž širijo domači mažaronski časopisi po svetu. Takozvani Srbi se oklepajo današnjega zi-

LISTEK.

Kristus — mužikov gost.

Pripovedka N. S. Leskova. Posl. — kl.

To zgodbo, ki vam pripoveduje, kako je Kristus prišel v Božiču k mužiku (ruskemu kmetu) za gosta in česa ga je naučil, sem čul od starega Sibirčana, kateremu je ta dogodba bila dobro znana. Kar mi je on povedal, to povem jaz z njegovimi besedami.

* * *

Naša naselbina obstoji iz zgolj takšnih ljudi, ki so bili prognani v Sibirijo, ter se je živo ukvarjala s trgovino. Moj oče je prišel semkaj ob času, ko je ruske kmete še tlačila sužnost in jaz sem se tukaj rodil. Vsega smo imeli dovolj, niti sedaj ne trpimo pomanjkanja. Vere smo bili preproste, ruske. Oče je znal dobro čitati, tudi mene je navajal k temu, naj si osvojim to znanost. Oni človek, ki je ljubil znanost, mi je bil najboljši prijatelj; za njega sem bil pripravljen skočiti v ogenj in vodo. In evo, enkrat mi je poslal Gospod v veselje prijatelja Timoteja Osipoviča, o katerem vam hočem povedati, kakšen čudež se je zgodil ž njim.

Timotej Osipovič je še mlad prišel k nam. Jaz sem imel takrat osemnajst let, on pa, mogoče, nekoliko čez dvajset. Obnašal se je naš Timoša jako dostojno. Radi česa je bil prognan — o tem v našem položaju, prizanašajoč človeku, ne povprašujejo, toda slišali smo, da ga je stric poškodoval na imetju. Bil mu je varuh, siroteku zapravil ali si prisvojil vse njegovo premoženje. Timotej Osipovič, kot mlad človek, je bil kaj nagle jeze; nastal je med njim in stricem prepir in on je pomeril na strica orožje. Po božjem usmiljenju se ta novi greh ni dovršil — Timotej je le ranil strica v roko. Radi mladosti Timotej ni dobil velike kazni; kot trgovec prve vrste je bil prognan k nam.

Timotejevo premoženje je bilo večinoma razkradeno, vsekako pa se je tudi ob tem, kar je ostalo, še dalo živeti. Postavil si je hišo in začel živeti, toda v njegovi duši je glodala krivica in dolgo se je izogibal ljudem. Zmiraj je sedel doma, samo dninar in dninarica sta ga videla. Ondi je čital knjige, a zgolj pobožne. Končno sva se seznanila po knjigah in jaz sem začel zahajati k njemu in on me je vsikdar z veseljem sprejel. Navezala sva se drug na drugega.

* * *

Moja roditelja me iz početka nista rada pustila hoditi k njemu. Zdel se jima je čuden. Rekla sta: Bog vé, kakšen človek je, ker se vsakega ogiblje. Da bi te le ne naučil kaj slabega! — Jaz sem bil sicer volji svojih roditeljev pokoren, toda povedal sem resnico očetu in materi, da ne čujem ničesar slabega od Timoteja; zabavava se le s tem, da skupaj čitava knjige ter se razgovarjava o veri, kako je treba po sveti božji volji živeti, da ne ugonobiva slike Odrešenikove v sebi in je ne osramotiva. Na to me je pustil oče zahajati k Timoteju, kolikor se mi je ljubilo, ter je celo sam začel hoditi k njemu; potem pa je tudi Timotej Osipov prišel k nam. Moja roditelja sta razvidela, da je on dober človek; jela sta ga imeti rada ter sta močno obžalovala, da je bil pogostoma mračen. Kadar se je spomnil doprinešene krivice, ali kadar je začul kako besedo o stricu, je ves obledel in potem hodil s pobešenimi rokami otožen naokrog. Takrat ni hotel niti čitati, da, v očeh mu je namestu običajne prijaznosti gorela jeza. Bil je v vsakem obziru vzgleden in pameten človek, toda dela se radi svojega gorja ni hotel poprijeti. A v tem dolgočasju mu je Gospod kmalu poslal pomoč. Prikupila se mu je moja sestra in on jo je vzel za ženo. Ni se več dolgočasil. Začel je živeti in delati, imetje se mu je kopičilo in čez deset let je postal kaj premožen človek. Dal je povekšati hišo, v kateri je bilo vsega dovolj; vsi so ga spoštovali, ženo je imel dobro, otroke zdrave. Kaj mu je bilo treba še več? Zdelo se ti je, da je v takšnem položaju možno pozabiti vseh poprejšnjih muk, toda on svoje krivice le ni pozabil, in nekdaj, ko sva se peljala skupaj na vozičku ter govorila povsem odkritosrčno, sem ga vprašal:

»Kako, brat Timoša, ali si sedaj zadovoljen z vsem?«

»V kakšnem smislu?« me vpraša.

»Ali že imaš vse to, kar so ti vzeli doma?«

A on je obledel ter mi niti ni odgovoril, marveč le poganjal konja.

Prosil sem ga odpuščanja.

»Brat«, pravim mu, »odpusti mi, da sem te to vprašal . . . Mislil sem si, da je zlo že davno . . . minilo in se pozabilo«.

»Pomanjkanja ni«, mi odvrne, »ono nekdanje zlo je minilo, a vendar ga še nisem pozabil . . .«

Meni je bilo žal za prijatelja, toda ne radi tega, ker je nekdaj imel vsega več, marveč radi tega, ker je tako zaslepljen; on pozna sveto pismo, zna lepo govoriti o veri, a krivico vendar tako težko pozabi. To pomeni, da mu niti svete besede ne prineso prospeha.

Jaz sem se zamislil, ker sem ga v vsem smatral za modrejšega, in mislil sem si, da se naučim nečesa dobrega od njega,

5 h 40 K

tema že čez dvajset let in cel ta čas se jim ni nikdar nič žalega storilo. Hrvatski opozicijonalni časopisi pa so pisali od smrti Starčevićeve sem tako mirno o Srbih, da se leti niso mogli nikdar potožiti radi kakega napada.

To je sploh vsakemu znano. A ravno v tem času so se množili napadi na Hrvate po srbskih časopisih. Vlada jim je popuščala v vsem. Vlada je delila ravno Srbom najboljša mesta in zapostavljala Hrvate. Na vse to je morala opozicija molčati, ker se ni smelo proti temu pisati; srbskim časopisom pa se ni branilo grditi Hrvate. »Srbobran« je na ta račun vladne popustljivosti postal že popolnoma besen. Hrvatski časopisi so branili pristojno svojo čast; čez mejo niso nikdar stopili, ker bi bili zaplenjeni. A ker državne oblasti niso hotele temu nedostojnemu delu od srbske strani proti Hrvatom storiti konca, uprl se je narod sam in si dal zadovoljščino. Vse te izgrede pa je opozicija precej obsodila ter jih obsoja še zdaj.

Parlamentarne konference.

Povabila na načelnike posameznih parlamentarnih strank za razgovore z ministerskim predsednikom so že razposlana. Ob enem je v teh vabilih naročeno klubovim načelnikom, naj imenujejo še nekatere klubove člane, o katerih se želi, da se udeležé razgovorov z vlado. Poslednji dostavek velja posebno za češke in nemške poslance. Na podlagi tega povabila je imenoval načelnik češkega kluba dr. Pacak poslance: Stransky, Brzorad, Herold, Kramař in Začek. Z nemške strani so doslej določeni: Funke, Derschatta in Schwegel, nadalje je že povabljen vit. Jaworski, Sylva-Tarouca in Kubr. Iz tega dejstva je razvidno, da se bo vršil v prvi vrsti res dogovor o češko-nemški spravi, a govorilo se bo tudi o drugih zadevah, posebno kako zagotoviti mirno delo v parlamentu. Bližnji dogovori so torej v prvi vrsti parlamentarne konference, kakoršne so na dnevnem redu pred vsakim zasedanjem; le dejstvo, da je tokrat pozvanih h Koerberju več čeških in nemških poslancev, je dokaz, da je sedaj na vrsti tudi rešitev češko-nemškega spravnega vprašanja.

Nujni predlogi v drž. zboru.

Ob sestanku držav. zbora prihodnji četrtek bodo naši poslanci na predsednikovi mizi 38 nerešenih nujnih predlogov, ki so preostali iz zadnjega zasedanja. Izmej teh so razun osmih vložili vse vsenemški poslanci, in sicer 13 posl. Malik, 3 Hofer, 3 Hauck, 2 Berger, dalje posamne Wolf, Schalk, Hanich, Kliemann, Schreiter, Kittel, Dötz, z eno besedo vsi možje te stranke so se odlikovali v zadnjem zasedanju s tem činom. Nadalje je nerešenih 6 Fortovih in 2 Silenyjeva nujna predloga. Velik del vloženih predlogov je postal brezpomemben vsled drugostranske rešitve. Tem preostalim se pa sedaj pridruži cela vrsta novih nujnih predlogov, pred vsem zopet od vsenemške strani: državni jezik, Wallburg, nemški uredniki na Ogrskem; nemški liberalci se bodo pečali z volivnim imenikom na Dunaju; da bo tudi Jellinekova afera igrala veliko ulogo, se umeje samo ob sebi.

Car in cesar Viljem obiščeta papeža.

V nasprotju z raznimi oficioznimi poročili se javlja iz Rima, da bo ruski car res šele po obisku nemškega cesarja pohitel v Rim, da pa oba vladarja počastita z obiskom tudi sv. očeta v Vatikanu. Glasom poročila je v tem oziru že vse določeno. Ob času obiska se nastanita oba v dotičnih poslaništvih ter se odtod podasta v Vatikan, kakor to zahtevajo dotični predpisi. Židovsko-liberalni listi so menda prvotno nalašč zamolčali to vest, da bi svet mislil, da razun katoliških vladarjev vsi prezirajo glavarja katoliške cerkve.

Italijanski parlament.

se bo pečal takoj pričetkom bližnjega zasedanja z dvema važnima predlogama, izmej katerih bo posebno prva provzročila v zbornici velik vihar. V prvi vrsti se gre namreč za vladno predlogo o ločitvi ali bolje razveljavljenju zakonske zveze. Vlada zahteva, da se parlament izreče za razdružitev zakona v naslednjih slučajih: notorično dokazano prešestvo, velika telesna poškodba, veliko razžaljenje, ter obsodba enega dela v vsaj 20letno težko ječo. Gotovi krogi so hoteli dodati še peto točko: neozdravljiva slaboumnost, a to so črtali v zadnjem ministerskem svetu. Razdružitev se izvrši pri zakonskih brez otrok po preteku enoletne ločitve, pri drugih pa po preteku treh let. — Italij. vlada zahteva torej od parlamenta nekaj, kar je proti jasni cerkveni določbi: zakon v katoliški cerkvi je nerazdružljiv, dokler ne umre eden del. Seveda ni dvoma, da ne bi večina pritrdila vladni predlogi, zle posledice tega sklepa se pa pokažejo v najkrajšem času.

Istodobno, menda kot nekako odškodnino za sprejem zgoraj navedenega sklepa, predloži vlada zakon o delavski pogodbi. Vlada zahteva, da delodajalec izplačuje zaslužek tedensko, če dnevnina ne presega 2 lir, sicer pa vsakih 14 dni. Izplačevati se mora vedno v gotovini. Dalje se govori o ustanovitvi delavskih razsodišč. Posebno določba o izplačevanju zaslužka v gotovini, ker ravno v tem oziru se je godilo delavstvu največ krivic, bo ugajala delavstvu.

Vstaja v Makedoniji.

Najnovejša poročila o dogodkih na Balkanu evropskih diplomatiških krogov po oficielnih izjavah prav nič ne razburjajo. Pravijo namreč, da so vsi pojavi samo navidezni in manjka v gibanju pred vsem enotnega vodstva in potrebnih sredstev. Sploh pa pravijo, da bota interesirani velesili Avstro Ogrska in Rusija pritiskali na Turčijo, da napravi pravočasno red. Sultan je deloma že ustregel zahtevam imenovanih velesil in pomnožil vojaštvo v nevarnejih krajih. Vsled tega se sodi v gotovih krogih, da bo vstaja sama v sebi razpadla. Tolažijo te kroge posebno še znane besede ruskega generala Ignatjeva, ki je svaril voditelje, naj se ne prenaglijo. — Tako si evropska diplomacija duši vest, ki jej vedno bolj očita krivdo, da že davnaj ni potrebnega miru na Balkanu. Ko bi bili diplomatje dovolj pravočasno storili potrebne korake, že davno bi bil mir na Balkanu.

Iz brzojavk.

Vladne konference z voditelji parlamentarnih strank se prično dné 14. oktobra in bodo trajale bržkone teden dni. — Nič kompromisa v Pragi. Povodom bližnjih občinskih volitev v Pragi se letos ni sklenil običajni kompromis mej Staro- in Mladočehi. Poslednji Staročehom nočejo priznati enakega števila mandatov, marveč zahtevajo zase večino. — Uradna poročila konfiscirana. V Trstu je včeraj drž. pravdnik zasegel v vseh listih vesti o seji ogrskega državnega zbora. Zaplenjena je bila tudi priloga uradnega lista. — Francoski škofje na senatorje in poslance. Francoski škofje so poslali vsem poslancem in senatorjem okrožnico, v kateri izražajo nado, da bode zbornica pritrdila avtorizaciji 500 kongregacij, ter pravijo, da svetna duhovščina ne loči svoje stvari od redovne duhovščine. — Novi člani gosposke zbornice. Listi javljajo, da bo imenovanih za gosposko zbornico 16 novih članov. — Z uvedbo splošne skupine za češki deželni zbor se je pečal predvčeranjim v zaupni seji češki deželni odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. oktobra.

Deželnozborske volitve na Spodnjem Štajerskem. Mej spodnještajerskimi Slovenci kandidirajo: V mariborskem volilnem okraju kandidirata v kmečki skupini državni poslanec in veleposestnik v Lembahu, g. Franc Robič ter kmet iz St. Jurija v Slov. gor. g. Ivan Roškar. — V kmečki skupini ptujskega volilnega okraja so postavili kandidatom odvetnika v Ptuju, g. dr. Fr Jurtela. — V ljutomerskem volilnem okraju kandidira v kmečki skupini odvetnik v Mariboru, g. dr. Franjo Rosina. — V slovenjegraškem volilnem okraju je prevzel zopet kandidaturo veleposestnik in tovarnar v Soštanju g. Ivan Vošnjak. — V celjskem volilnem okraju so proglasili zaupni možje kandidatom g. dr. Ivana Dečko in g. dr. Jurija Hrašovca, oba odvetnika v Celju. — V brežiškem volilnem okraju so si izbrali za kandidata državnega poslanca in dekana v Vidmu, g. Josipa Žičkar. — Zadnje deželnozborske volitve na Stajerskem so se vršile dne 21. septembra 1896. Takrat so se glasovi v spodnještajerskih kmetskih volilnih okrajih razdelili tako-le: V mariborskem okraju Franc Robič 210 glasov, Mihael Lendovšek 165, Francelj Girstmayr 75 in dr. Hans Schmiderer 29; v ptujskem okraju dr. Franc Jurtela 153 glasov, Visenjak 1; v ljutomerskem okraju je dobil dr. Fr. Rosina vse glasove 111; v slovenjegraškem okraju je dobil g. Ivan Vošnjak 86 glasov izmed 87 oddanih; v celjskem okraju je dobil dr. Ivan Dečko 247, dr. Josip Sernec 245 glasov, nasprotna kandidata sta ujela 7 in 8 glasov; v brežiškem okraju je bilo oddanih za Josipa Žičkarja 98, za Ivana Balona pa 25 glasov. »Slovenski Gospodar« pravi: »Pri sedanjih volitvah bodo nemškutarji z največjo silo naskočili mariborski volilni okraj Tukaj je torej dolžnost vsakega narodno mislečega moža, da stori vse za sijajno zmago naših slovenskih kandidatov. Odločilne važnosti so volitve volilnih mož. Za te volitve je treba skrbne, previdne priprave. Ne strašimo se agitacije, četudi je treba hoditi od hiše do hiše, od volilca do volilca! Pokažimo isto žilavost v agitaciji za sveto slovensko stvar, kakor nemškutarski nasprotniki za svojo slabo nemškutarsko stvar!«

Župnijo Želimlje je včeraj nastopil č. g. Franc Finžgar v spremstvu štirih sobratov iz Ljubljane. Vrli Želimljičani so novega svojega g. župnika vsprejeli najslovesneje. Postavili so mu v pozdrav štiri lepe slavoloke s primernimi napisi. Nasproti so mu prišli malone vsi župljani s cerkvenimi banderi in zastavami, Marijina družba s cveticami in šopki. Pozdravil ga je najprvo zastopnik g. patrona grofa Auersperga, nato pa župan g. Ponikvar z daljšim, iskrenim nagovorom. Naj se izpolnijo besede preč. g. kanonika Kalana, katere je govoril pred sv. mašo v cerkvi, da bi bil g. župnik skrben vodnik in duševni oče svojih dobrih župljanov, ti pa zvesto udani svojemu pastirju.

Vozni red posebnega vlaka iz Ljubljane v Gorico je naslednji: Odhod iz Ljubljane jutri v soboto ob 11. uri zvečer. Vlak se ustavi na sledečih postajah in pride na Brezovico ob 11. uri 12 min. zvečer, Preserje 11. uri 24 min., Borovnico 11·38. Logatec 12·19, Planina 12·40, Rakek 12·52, Postojna 1·16, Prestranek 1·31, St. Peter 1·44, Zgornje Ležeče 2·04, Divača 2·22, Sežana 2·39, Opčina 2·53, Prosek 3·02, Nabrežina 3·15, Bivio 3·34, Devin 3·49, Tržič (Monfalcone) 4·10, Ronke 4·22, Sagrad 4·37, Gradiška 4·47, Rubija 5·02, Gorica 5·25. — Povratek iz Gorice bo v nedeljo 12. t. m. ob 8. uri 45 min. zvečer.

Dijamantno mašo je zapel dne 5. t. m. v Tolminu občespoštovani zlatomašnik Karl Pencin.

Učiteljska imenovanja na Spodnjem Štajerskem. Učiteljem v Mozirju je imenovan g. Jožef Armič, učitelj v Sorici na Gorenjskem, nadučiteljem pri Sv. Marjeti v ptujski okolici je imenovan gosp. Ivan Zunkovič, za učiteljico v Velenju je imenovana gdč. Ana Pfeifer, nadučiteljem pri sv. Marku v ptujski okolici g. Mhael Vauhnik, nadučiteljem v Št. Pavlu pri Pragarskem g. Jožef Fišer, nadučiteljem na šoli v Zgornji Ponikvi g. Ivan Kodermann, nadučiteljem v Pilštajnu g. Mihael Germovšek. Učiteljem pri sv. Nikolaju, okraj slovenjegraški, je imenovan gosp. Jožef Peitler, učiteljem v Smihelu pri Gorenjemgradu gosp. Jožef Pušenjak, učiteljem v Žalcu g. Rajmund Vrečer, za učiteljico pri svet. Križu, okraj ljutomerski, je imenovana gdč. Elvira Vipauc, za učiteljico v Št. Jerneju, okraj Konjice, provizorična učiteljica gdčna Marija Bezlaj. V pokoj je stopil učitelj gosp. Simon Strenkl v Središču.

Vozni listki v Gorico se prodajajo jutri na kolodvoru ves dan, do opoludne pa tudi v prodajalnici gosp. Maksa Brusa pred škofijo.

V Gradcu kandidira nemška ljudska stranka v deželni zbor obrtnika Einspielerja.

Odvetnikova smola. Dr. Karl Witterman, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor. je naznanil pred dvema mesecema odvetniški zbornici, da se bo preselil po postavnem roku treh mesecev v Fehring na Sred. Štajerskem. Bržkone si je pa to stvar premislil ter bi zopet rad pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah ostal. Ker pa ne pride pogosto ena nesreča sama, odpovedal mu je gospodar stanovanje in njegov uradnik službo. Tako je zdaj brez stanovanja in uradnika.

Ženske volivke volijo tudi pri deželnozborskih volitvah na Stajerskem in sicer osebno.

Iz Kranja se nam piše: Žena nekega posestnika iz bližnjega Primskovega je bila obsojena na trimesečni zapor. A ker je bila v blagoslovljenem stanju, dobila je dovoljenje, da more v ječo malo kasneje. Mej tem časom je povila dete, toda jako slabotno. Zato je dobila od zdravnika v Kranju spričevalo, da naj bi se ji kazen odložila radi slabega zdravja njenega in še slabšega novorojenc deklice. Vsak človekoljub bi pričakoval, da bode sodišče uvaževalo to okolnost. Toda, kaj se zgodi? Čez nekaj dni prideta dva orožnika z nalogom, da jo s silo odvedeta v ječo. Žena je odšla v zapor, a dete, katero je še nekaj časa dojila v zaporu, je bilo včeraj pokopano. Ta stvar je provzročila veliko ogorčenost pri ljudstvu sploh, a nemalo žalost nesrečnemu možu, očetu več nedoraslih otrok in posestniku obširne kmetije. Mislimo, da bi bilo moglo sodišče še počakati, ker pač ni bilo najmanjše nevarnosti, da bi uboga, nesrečna žena kam pobegnila.

Izseljevanje. V Galiciji se je osnoval odbor, ki hoče urediti izseljevanje Poljakov v Ameriko. Posebno pozornost hočejo obrniti na to, da se ne bodo izseljenci izkoriščali na poti in pri izkrcavanju, da se jim da zaslužek ter da se obvarujejo moralnih nevarnosti. Poslanec Stapinski je s tem namenom odpotoval v Ameriko. »Slovenska krščansko-socijalna zveza« je na shodu nepolitičnih društev sprožila isto misel za Slovence. Morda bi se dala v tem oziru narediti kaka zveza s Poljaki?

Zgradba „Narodnega Doma" v Trstu — slovenski stavbinski podjetniki pozor! »Tržaška posojilnica in hranilnica« ulica san Francesco št. 2, vabi one gg. stavbinske podjetnike, ki bi želeli prevzeti gradnjo njene hiše v Trstu na trgu pred vojašnico (Piazza Caserma) št. 2, da se pismeno prijavijo do 14. t. m., na kar se dostavijo potrebni podatki, da bodo mogli vložiti svoje ponudbe.

Grško-katoliški metropolit Šeptickij v Galiciji je zadnji čas vizitiral maloruske župnije. Izdal je zdaj pastirski list do

---

toda on se krivice še zmerom spominja . . . Zapazil je to ter me vprašal:

»A kaj ti misliš sedaj?«

»Nu, tako«, mu odvrnem, »mislim na to, kaj še pride«.

»Ne, ti misliš ná me«.

»Da, tudi o tebi mislim«.

»Kaj misliš o meni?«

»Prosim, ne jezi se radi tega, kar jaz mislim o tebi. Sveto pismo poznaš, toda tvoje srce je jezavo, noče se pokoriti Bogu. Kakšen dobiček imaš potem iz svetega pisma?«

Timotej se ni razsrdil, samo lice se mu je otožno zamračilo in rekel je:

»Ti ne znaš razlagati svetega pisma«.

»Prav imaš«, mu pravim, »jaz tega ne znam«.

»Ti ne veš«, nadaljuje »niti tega, kakšne krivice se godé na svetu«.

Tudi v tej zadevi sem se strinjal ž njim in on je začel govoriti; da so takšna razžaljenja, katerih ni moči prenesti. Na to mi je dejal, da se ni radi denarja razsrdil na svojega strica, marveč radi nečesa drugega, in tega ni mogoče pozabiti.

»Na veke«, pravi, »sem hotel molčati o tem, toda tebi, kot svojemu prijatelju, povem to«.

»Ako si s tem olajšaš gorjé, govori!« mu odvrnem. (Dalje prih.)

svoje duhovščine, v katerem Maloruse svari pred preveč strastno narodno partikularistično agitacijo ter zahteva pred vsem načelo katoliške vzgoje.

Opozorjenje duhovščini. »Vaterl.« opozarja na duhovnika Petra Bianchinija, ki je bil po sodnijski razsodbi odstavljen od službovanja v cerkvi Sta. M. Maggiore v Rimu in kateremu je prepovedano nositi duhovniško obleko. Bianchini pa se vzlic temu klati okoli v duhovniški obleki ter vzbuja domnevanje, kakor da je on le žrtev političnih razmer.

Koroške novice. Požar pri Velikovcu. Dne 23. min. m. ravno o polnoči je začelo goreti pri Lužniku in pri Križniku v Spodnjih Trušnjah, in sicer pri obeh kočah naenkrat. Večinoma lesena poslopja so bila v hipu v plamenih. Poslopja so pogorela do tal z vsemi poljskimi pridelki. Ogenj je uničil tudi več živine, namreč dve večji teleti in več prascev, vsa živina skupaj v vrednosti 300 gld. je poginila v ognju; tudi kočarici Križnici je zgorela jedina živina, namreč štiri koze. Pri Lužniku so bili sicer zavarovani za 1900 gld. in majhna Križnikova koča za 200 gld., ali kar pri Lužniku nesrečo neizmerno veliko stori, je, ker so pri rešitvi živine tri osebe, namreč domači oče in obe odrasli hčeri, dobile grozne opekline na obrazu, na rokah, nogah in na hrbtu. — Zopet žganje. Pri Cinceju v Pokrčah je služil hlapec Valentin Wutte. Bil je prav priden. Minuli četrtek pa se ga je nalezel tako, da je bil brez zavesti. Ko je hotel iti spat, je padel pod mlado kobilo, ki ga je parkrat udarila. Težko ranjenega so prepeljali v celovško bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. — Poboj. V soboto dne 4. oktobra po 9. uri zvečer vračala sta se dva zidarska delavca iz Podkraja pri Rožeku domu. Blizu Seidlnove gostilne jima prideta dva druga naproti in eden od njiju prva dva zmerja. Eden se je za njim obrnil in v tem trenutku je imel že nož v trebuhu. Hudodelec mu je naredil skoraj en decimeter dolgo rano, tako da so mu čreva prodrla. Ranjeni je došel še v gostilno, od koder so ga prepeljali h gosp. zdravniku.— Za učiteljico v Guštanju je nastavljena gdč. H. Dobrovnik, za učitelja v Črni gospod J. Posnig. — Cesar je potrdil postavo o napravi novega vodovoda v Porečah ob jezeru. — V Celovcu je dne 2. t. m. nek neznan lopov v Frelovih ulicah napadel nekega vojaškega novinca in mu s silo iztrgal iz žepa 20 kron. Zločinca niso dobili.

Ogenj. Otroci so zažgali pri sv. Marku blizu Ptuja hišo Martina Berlak. Skode je 2000 kron. — Pri sv. Jakobu v Slovenskih goricah je zgorelo gospodarsko poslopje Gregora Skofa z vso krmo in slamo ter z večjim delom gospodarskega orodja. Skoda se ceni na 5000 kron.

Mrtveca potegnili so iz Sočinega jeza v Stračicah. Utopljenec je bil možkega spola in približno 50 let star.

Razstava grozdja in sadja v Krškem. Obiskovalce te razstave v Krškem, katera se bode vršila dne 12. in 13. t. m., opozarjamo, da se bode razstavljeno grozdje prodajalo in na željo oskrbela tudi odprava s pošto ali železnico.

Vinske trgovce opozarjamo, da je v Črnem Kalu, Gabrovici, Loki in okolici na prodaj mnogo belega, pristnega vina. Toče letos niso imeli in grozdje je dobro dozorelo. Pojasnila daje Karol Šišković v Črnem Kalu v Istri.

Tržaški tramvaj. Na tisoče je poti, po katerih beži denar iz Trsta na tuje v roke židovskih kapitalistov. Govorili smo že, kako jemljo tuji delavci v Trstu domačinom kruh, danes pa opozorimo na tuji kapital v Trstu. Belgijsko društvo, ki ima v Trstu električni tramvaj, je imelo v l. 1901 dohodkov 1,171.150 97 K, ali z drugimi besedami: kapital treh milijonov je donašal čistega dobička 25%. Ves ta denar roma iz Trsta v Belgijo. A pri vsem tem postopa to društvo nasproti našim delavcem, na kojih zemlji ima dovoljenje, na kojih zemlji dela tako velikanske dobičke, tako nesramno, da jim ne dovoljuje govoriti v materinem slovenskem jeziku, pač pa jim preti z denarno globo in z odpustom iz službe, če se toliko spozabijo, da izpregovore slovenski! Slovanskim drž. poslancem je dolžnost delati na to, da pride to privatno tuje podjetje v državne roke.

Povožen železniški čuvaj. Anton Kapel, čuvaj na progi med St. Petrom in Kilovčami, je danes ponoči, ko je šel čez tir, prišel pred vlak in ta ga je vrgel vstran, da si je zlomil desna rebra. Prepeljali so ga v bolnico.

Italijani in šole. V Veroni je bila zasebna ljudska šola in zasebni gimnazij. Na tem zavodu je poučevalo 11 profesorjev in učiteljev z avstrijskega južnega Tirolskega. Vodja tega zavoda pa naznanja z žalostnim srcem, da kraljevo laško ministrstvo za nauk več ne dovoli, da bi avstrijski državljani poučevali v Italiji. Vsled tega je vodja prisiljen zapreti te šole. Tako dela Italija. Ko bi Avstrija isto storila, moral bi marsikateri Lah čez široko lužo. Nasprotno avstrijski Lahi zahtevajo, da bi izpiti na italijanskih vseučiliščih veljali tudi v Avstriji. Ako vlada tega ne dovoli, ustanoviti bi jim morala laško vseučilišče v Trstu. Tako je zahteval neki laški dijak iz Trsta te dni na mejnarodnem dijaškem shodu v Benetkah. Skromni pač niso potomci starih Rimljanov. Kaj bi rekli naši Lahi, ko bi Slovenci zahtevali v Trstu poleg slovenskih ljudskih šol še slovenske meščanske šole, slovensko gimnazijo in realko, slov. obrtno in trgovinsko šolo. Rekli bi, da smo sanjači. In vendar imamo vsaj iste pravice do teh šol, kakor n. pr. tržaški Nemci. Te šole pa bi bile potrebne tudi z avstrijskega stališča, česar pa merodajni krogi nočejo umeti.

Tržaški Lahi proti Nemcem. V ponedeljek zvečer je v Trstu zborovalo politično društvo »Patria«, da protestuje, ker hoče nemška „Südmark“ svoj prihodnji občni zbor prirediti v Trstu. Podpredsednik dr. Spadoni naglaša mej drugim: „Dokazati moramo, da je ta zemlja laška in da se je ne smejo polastiti ne sanjavi Slovani ne razširjevatelji pangermanske ideje.« Tajnik dr. Spadoni je trdil, da Italijani nikjer ne zatirajo drugih narodov (?), da je narava dala Nemcem Nemčijo, Francozom Francijo, Italijanom pa Italijo. (Tu ga ustavi vladni zastopnik.) Konečno predlaga resolucijo, v kateri protestujejo proti vsaki germanizaciji na vztoku Jadranskega morja ter izražajo simpatije do trentinskih bratov. Konečno naglašuje, da mora italijansko Primorje ostati nedotakljivo. Dr. Consolo je izjavil, da bi bil obč. zbor „Südmarke“ v Trstu provokacija Italijanov. Govoril je tudi drž. posl. dr. Hortis. Slavil je sicer nemško kulturo, a ugovarjal proti germanizaciji Trsta, kjer živi po predzadnji ljudski štetvi le nekaj nad 7000 Nemcev. Govornik navaja odstavke iz nemških brošur, ki napovedujejo nemško oblast v Trstu, Istri in Dalmaciji.

Skrivnosti v ladijetesalnici v Trstu Da varujejo skrivnosti vojnih ladij v tem zavodu, imajo predpis, ki se glasi: Noben tuj državljan ne sme v zavod, ako nima za to posebnega dovoljenja od c. kr. glavnega inženirja mornarice, ki je navlašč postavljen, da nadzoruje zgradbe vojnih ladij. — Takih dovoljenj ne dajejo nikdar tujcem in tudi le redkokedaj Avstrijcem. Sedaj pa so vse te naredbe previdnosti brezpotrebne, ker prvič so pri zgradbah vojnih ladij delavci in uradniki tuji državljani, in drugič, kdor hoče pregledati natanko vsako vojno ladijo, mu zadošča, če ga spremlja kak uradnik. In glejte čuden slučaj: obiskovalci so samo tujci in c. kr. inženir nadzira tako dobro, da delajo to pred njegovim nosom. Če pa pride kak c. kr. častnik vojne mornarice po dovoljenje, da bi smela iti ž njim tudi njegova soproga, kaže se zelo strogega. Oboroževanje ladij ima v rokah laški državljan. Tudi francoski listi so se začeli baviti s temi neverjetnimi razmerami in pravijo, da laški vladi ni težko dobiti načrte v roke. Gotovo, če dobivajo delo laški državljani. Zakaj ne podržavi naša vlada tega zavoda, ki je sedaj v rokah židovskih kapitalistov, katerim sicer njih delnice mnogo nesejo, a spravljajo državo v nevarnost?!

Letina. Vsled velike suše je bila letina v tržaški okolici revna. Grozdje je dalo malo mošta. Na nekaterih krajih je še toča potolkla. Zraven trtne uši, ki mori tržaškemu okoličanskemu vinogradniku veselje do dela v vinogradu, je še davek, ki ga mora plačevati občini. Od vsakega hektolitra pridelanega vina plačati mora 10 gld. 80 nč. v mestno blagajno kot davek. In s takim davkom na domačem vinu naj konkurira tržaški okoličan proti tujemu laškemu vinu? — Zapuščeni vinogradi v tržaški okolici so nam priča sedanjega laško-židovskega gospodarstva v Trstu.

Kolera v Egiptu Iz Aleksandrije se nam piše: V zadnjem tednu je umrla za kolero priletna, omožena Slovenka iz Skofje loke, previdena s sv. zakramenti. Število slučajev se zdatno zmanjšuje; danes dne 3. oktobra jih je bilo v Aleksandriji 14. V vsem Egiptu je bilo do včeraj 36.658 slučajev kolere, 30.988 umrlih, 5073 ozdravljenih.

Ljubljanske novice.

Odbor pevskega društva „Ljubljane“ opozarja vse člane-pevce in dotične gospice, katere so se blagovolile odzvati vabilu za sodelovanje na trgatvi, da se zbiramo v nedeljo zvečer ob ½8. uri v društveni sobi v »Narodnem domu«. Določen čas skupnega sestanka velja tudi za dotične gospodične in gospode izven Ljubljane, kateri so se v zadnjem času zglasili, da žele kot viničarji sodelovati na vinski trgatvi. Objednem naznanja odbor slav. občinstvu, da so se vabila radi neljubih zaprek zakasnila z dostavljanjem in da vsled ogromnega dela ne bode mogoče pri najboljši volji, da bi se ista razposlala tako, kakor je želeti; zatorej prosimo uljudno, da mu prizadeti krogi blagovolijo oprostiti.

Trgovsko bolniško društvo razpošilja samo nemška vabila za običajno vsakoletno sv. mašo v spomin umrlih članov. Slavni odbor dovoljujemo si vprašati: Živimo li na Pruskem ali na Kranjskem, v glavnem mestu Ljubljani, kjer je večina slovenska? Morda nas namerava celo slav. odbor po povabilih priučiti nemščine, misleč, da nam primanjkuje nemških šol. Srečna Ljubljana!

Več prizadetih društvenikov.

Okraden. Hlapec Franc Ambrožič pri Trdini na Starem trgu št. 17 je pustil hlače, v katerih je imel okoli 15 kron denarja, na oknu v Rebru. Po noči mu je tat vzel denar iz hlač, hlače pa je obesil na križ pri oknu.

Obrisače so ga izdale. Včeraj popoldne je v Beličevi gostilni na Dunajski cesti prodajal neki delavec nove obrisače s črkama A. G. Poslali so po policaja, da ga je vprašal, odkod da ima obrisače; ker se o tem ni mogel izkazati, so ga zaprli.

Natakarico zaprli. V Blumauerjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah je bila danes po noči posestnikovi hčeri J. Kavalar ukradena srebrna ura z verižico. Policija je zaprla bivšo natakarico Terezijo Bučar, ker so uro našli pri postelji, kjer je ona spala.

Nesreča. Posestniku Francu Dovču na Pokopališki cesti je včeraj popoludne poginila krava, ker se je preobjedla detelje. Dve drugi kravi, kateri je bilo tudi napelo, je živinozdravnik rešil.

Društvene godbe koncert bode v soboto dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma« pod vodstvom novega kapelnika gospoda Ignacija Novačka. Vstopnina za podporne člane prosta, za nečlane 30 h.

Lepa slavnost. Prihodnjo nedeljo praznuje oskrbnik Samassove tovarne gospod Jakob Kocjan 45letnico svojega službovanja pri Samassovi tvrdki. V proslavo tega jubileja bo slavljenčev sin č. g. o. Oton Kocjan, kapucin iz Hartberga, prihodnjo nedeljo ob ½9. uri zjutraj daroval sv. mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel oddelek pevskega društva „Slavec“.

Odlični gostje v Ljubljani. Včeraj je tukajšnjo gluhonemnico obiskal držav. svetnik Nikolaj Sokolov iz Petrograda. Tukajšnjo potresno opazovalnico obišče v kratkem vseučiliški profesor G. Gerland iz Strassburga.

Starinarja prekanil. Včeraj je pripeljal neki fant k starinarju Gregorju Gugelnu na sv. Jakoba nabrežju otročji voziček s tremi kolesi. Fant je rekel starinarju, da mu je voziček izročil inžener Arzenšek, naj ga gre prodat. Starinar ni fantu verjel in je šel z njim k inženerju. Fant je peljal Gugelna v Peterčevo hišo, kjer je potrkal na neka vrata, in ko je videl, da so zaklenjena, je dejal Gugelnu, naj le počaka inženerja, on pa gre v gostilno nekaj jest. Gugel ni počakal inženerja in je šel v gostilno iskat fanta, kjer ga pa sploh ni bilo. Fant je bil mej tem časom prišel k Gugelnovi ženi in jej je izvabil dve kroni, češ, da bodeta z gospodom pripeljala poln voziček blaga, ki sta ga kupila pri njegovem inženerju. Ko je prišel Gugel domov, je zvedel, kako ga je fant prekanil.

Vojakova nesreča. Robert Skubic, infanterist pri 17. pešpolku, je v sredo popoludne pred vojašnico padel s kostanja in se tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico. Zlomila se je bila veja, na kateri je stal, ko je tresel kostanj. Padel je nad 7 metrov globoko.

V mejnarodni panorami je le še do jutri zvečer razstavljena krasna serija zanimivosti in krasot praškega mesta, ki privablja vsak dan več obiskovalcev. — Z nedeljo pride na vrsto drugi izprehod po Dunaju. V tej seriji so na vrsti: cerkev sv. Stefana, cesarski dvorec, kapucinska cerkev s spomenikom Marije Terezije, mestna hiša, dvorno gledišče, Karlova cerkev, univerza, zaobljubljena cerkev ter justična palača. Poleg tega več drugih prizorov s trga in prometa. — Pričenši z 19. oktobrom se prične krasna serija Benetke.

Zasačen. Leopold Pajsar, 12 let star Jeranova ulica št 5, se je včeraj vtihotapil v stanovanje Marije Gregorač v Jeranovih ulicah št. 10 in je bil zasačen, ko je ravno stikal po sobi. Zasačila sta ga Marija Gregorač in posestnik Andrej Bezlaj. Fant je zbežal pod streho in se skril za omaro, a omenjena dva sta ga tamkaj našla in prijela in gnala k njegovemu stricu Tomažu Pajsarju. Leopold Pajsar je tudi na sumu, da je vzel Mariji in Ivani Gregorač in Magdaleni in Ivani Uršič okoli 5 kron drobiža in jedno žensko uro. Ukradel je tudi najbrže tri zlate broše, katere je prodal Mariji Stemerjevi, Heleni Jerini, posestnikovi ženi v Karunovih ulicah, je ukradel 3 krone, katere pa je dobila nazaj in čevljarja Janeza Smoleta je hotel ogoljufati za 2 kroni, pa se mu ni posrečilo.

Književnost in umetnost.

Izvestja „Muzejskega društva“ za Kranjsko.

Urejuje Anton Koblar. — Letnik XII. — Sešitek 3. in 4. — Vsebina 3. in 4. sešitka. Razprave: 1. V. Steska: Slike v ljubljanskih cerkvah okoli l. 1715. 2. Dr. Fr. Kos: Iz arhiva grofa Sig. Attemsa v Podgori. 3. Franc Pokorn: O jurisdikciji nad cerkvijo Matere božje na blej. otoku in nad ondotno proštijo. Slovstvo: 1. V. Steska: J. Z. Thalnitschers Antiquitates Labacenses. Anton v. Premerstein. 2. V. Steska: Duhovna bramba v štajerskem narečju. 3. V. Steska: Prevod Bellarminovega katekizma. 4. Kapela žalostne Matere božje v Središču in njen častni venec. 5. O zdravstvu staroga Zagreba.

Slovensko gledališče.

Prihodnjo soboto bodo predstavljali v slovenskem gledališču čarobno bajko v šestih dejanjih s petjem in godbo „Pepelka“, spisal C. M. Görner. Ta predstava bode gotovo ena najzanimivejših. G. Verovšek nastopi v ulogi mogočnega kralja »Kakadua«.

Nove orglje.

Za Crni vrh nad Idrijo je zgotovil gospod Kriegl iz Ljubljane nove orglje. Po naročilu knezoškofijstva jih je kolaudiral gospod dekan Arko iz Idrije in o njih poslal zelo laskavo poročilo ordinarijatu. Tudi več glasbenikov si je pozneje ogledalo in preskusilo novo delo in bili so prav zadovoljni glede zunanje oprave, notranje sostave, kakor tudi barve glasu pri posameznih registrih. Orglje imajo 16 pevajočih spremenov z dvema manualoma, poleg tega še zbiralnike in zveze z obema manualoma in pedalom. Izdelano je vse po najnovejših iznajdbah ter stanejo okoli 5000 kron. Cena gotovo ni prenapeta. Mojster je več let delal pri pokojnem Goršiču; vsakteri, ki poskusi njegovo delo, naravnost pritrdi, da se vpliv in duh Goršičev kaže pri Kriegl-ovem delu. Menimo, da ravno to je največja pohvala novemu mojstru. Znano je, kako so Goršiča visoko čislali celo veščaki-tujci in se čudili, da more v primerno mali delavnici izvršiti velika naročila. Glede nekaterih spremenov so očitno spoznali, da prekaša prve orgljarske mojstre v Nemčiji. Ako se Kriegl že sedaj drži poti, na kateri je zaslovel Goršič, smemo pač pričakovati, da ga bo ne samo dosegel, temveč čez nekaj let tudi prekosil.

Podpirajmo domačine! Izdelkov tujih mojstrov imamo tako preveč v naši deželi in to le kaže na našo duševno revščino, ako se moramo za vsako večjo napravo obrniti preko naših deželnih meja.

Izpred sodišča.

Obsodba Hinko Sirovatke v Zagrebu.

Obsodba Hinko Sirovatke na šest mesecev težke ječe, poostrene s postom, je vzbudila, kakor se nam poroča iz Zagreba, po Zagrebu tem večjo senzacijo, ker je tudi priča Ivan Vrabec izjavil, da je v svojem stanovanju slišal, da je Hinko Sirovatka svaril demonstrante, naj ne naskočijo Dučičeve prodajalnice. Priča Ferenčina in soproga pravita, da je Sirovatka dotični večer prišel k njima in jima je pravil, da se mu je posrečilo odvrniti demonstrante od napada na Dučičevo trgovino. Zagovornik H. Sirovatke dr. Harambašić je naznanil pritožbo ničnosti.

Listnico je vzel Janez Klokočovnik, pekovski pomočnik iz Zagorja, premogokopu Matiji Smerekar ponoči dne 21. avgusta, ko je ta spal pod Mihelčičevim kozolcem; v listnici je bilo 62 K našega denarja in 48 nemških mark. Obdolženec storjeno dejanje priznava. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe, poostrene z 1 postom in trdim ležiščem vsak teden.

Uboj. V Podrečkivasi razgrajali so dne 27. julija domači in smleški fantje; konec temu je bil boj, v katerem je bil France Jenko vsled udarca po glavi tako težko ranjen, da je vsled poškodbe drugi dan umrl. Kot storilca sedita na zatožni klopi Andrej Verbič, posestnika sin iz Smlednika, in Jožef Rozman, posestnice mož iz Podrečja. Oba zatoženca tajita dejanje, a po pričah je dokazano, da se je Andrej Verbič po tem žalostnem dogodku takoj izrazil, da ga je »fejst« udaril, tako da je padel, a da je še sam vstal. Omenil je še tudi besede: »da bi ga le ne bil preveč udaril«. Pa tudi Rozman je pripovedoval, da je on sam skočil med fante; priča Janez Jeraj pa potrdi, da je natančno videl iz bližine, kako sta obtoženca istočasno mahnila po Jenkotu, na kar se je ta zgrudil. Sodišče je obdolženca krivima spoznalo in obsodilo Andreja Verbiča na dve leti, Jožefa Rozmana pa na 18 mesecev težke, pri obeh z enim postom vsakih 14 dni poostrene ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Uro iz biljardne kroglje je napravil Henri Dubois Hourit v La Chaux de Fonds. — Tri zlate poroke v eni rodbini so imeli v nedeljo v mali francoski občini Berrieu. Trije bratje Guemener so na isti dan praznovali svoje zlate poroke. — Maček ji je pregrizel vrat. V Birdi na Ogrskem je umirovljena učiteljica Irma Kalecky zelo ljubila mačke. Pred nekoliko dnevi je za svojo mačjo zbirko kupila velikega močnega mačka. Ta maček ji je na vsak način hotel uiti, zato ga je zaprla v svojo spalnico. V torek so učiteljico dobili mrtvo v postelji. Ko je spala, pregrizel ji je maček goltanec. Maček je bil stekel. — Stavka v Ženevi. Državni svet je sklenil, da se z ozirom na vedno večjo razsežnost stavke mobilizirajo še nadaljnje vojne moči, in zapro gledišča. Nad 100 oseb so potisnili čez mejo. Stavkujoči napadajo podjetja, trgovine in uredništva nasprotnih listov. Pri včerajšnjem sestanku delegatov se je skoro soglasno sklenila takojšnja splošna stavka. — Dezerter služkinja. V Martincu na Češkem so prijeli 33letno deklo Magdaleno Zavadil. Nekdo jo je zasačil, ko se je — brila. Dognali so, da je dekla preoblečen vojaški dezerter.

Narodno gospodarstvo.

Dobavni razpis

Zaradi dobave potrebščin, kakor: raznih desk in lesa, zastav, volne za snaženje, blaga iz usnja, lanenega olja, loja, sveč, mila, metelj, čopičev, krtač, oglja, smole, vrvi itd. za c. in kr. pomorski arzenal v Pulju za leto 1903 se bo vršila ponudbena razprava dne 30. okt. t. l. ob 4. uri popoludne. Ponudbe se imajo najkasneje do 3 ure popoludne omenjenega dne vložiti pri adjutanturi poveljništva c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju. Dobavni razpis, splošni in specijelni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Dobavni razglas.

Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da se bo dne 21 okt. t. l. ob 9 uri dopoludne v c. in kr. artilerijskem arzenalu na Dunaju vršila splošna ponudbena razprava radi dobave različnih predmetov, kateri se potrebujejo za izdelovanje materiala novih gorskih in poljskih havbic.

Predmeti, katere bo dobaviti, so: oprava za topove, deli vozov, konjska oprava, ročno orodje, razne kovine, tkanine, preje in vrvarsko blago, raznovrstne materijalije, navadno orodje, oprave, delavne monture itd. Zapečatene in z 1 K. kolekovane ponudbe se imajo do 21. okt. t. l. 9. ure dopoludne vposlati c. in kr. artilerijski zalogi vojne oprave na Dunaju. Razen tega morajo tvrdke tudi priložiti izpričevalo o solidnosti in dobavni zmožnosti in 5% varščino. Natančen zaznamek predmetov, ki se imajo dobaviti, in zvezek obsegajoč natančnejše pogoje se lahko kupijo pri c. in kr. artilerijski filijalni zalogi vojne oprave v Ljubljani.

Dobavni razglas in ponudbeni uzorec sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobavni razpis.

Ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku poroča trg in obrt. zbornici v Ljubljani, da bo po dobavni ponudbi oddalo za leto 1903 dobavo naslednjih potrebščin in sicer: stenjev (tohtov), bakelj, cunj za poliranje, volne za čedenje, prediva, asbesta, trde masti, kolomaza, mila za mazo in pranje (Kernseife), kovanega in komerčnega železa, raznih vrst ploščevin, različnega železnega blaga, kakor: pletenin, verig, raznih žebljev, vijakov in žičnih cvekov; dalje kemičnih in navadnih izdelkov kakor: lakov, barvnega blaga, kemikalij, (tudi bakrene galice za galvanske baterije), kleja, smirka itd. pozamenterijskega in krojnega blaga, vrvarskih izdelkov, usnjevine, stekla in ščetarske robe.

Ponudbe se morajo najkasneje do 25. okt t. l. do 12. ure opoludne vposlati zgoraj imenovanemu ravnateljstvu, kjer se lahko pogledajo natančneji pogoji, zaznamki in ponudbeni vzorci, ki se pa tudi proti plačilu poštnine dopošljejo.

Dobavni razpis se tudi lahko vpogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Roza Bahovec mesto venca na krsto umrlega sorodnika 6 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Nabrala družba dominikancev pri Jakšetu v Kandiji 6 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. okt. V notranjem mestu kandidirajo v dež. zbor krščan. socijalci Bielohlavek, pl. Baehle, Costenoble, dr. Neumayer, dr. Porzer in Silberer.

Dunaj, 10. oktobra. Ministerski predsednik Koerber je povabil zastopnike parlamentarnih strank na razgovor, ki se prične prihodnji torek.

Dunaj, 10. okt. Naslednikom papeževega nuncija na Dunaju, ki postane kardinal, bo brzkone imenovan sedanji voditelj nunciature v Monakovem.

Budimpešta, 10. okt. Poslanska zbornica je izvolila podpredsednika ter nato pričela z rednim delom.

Bruselj, 10. oktobra. V tukajšnjih krogih se sodi, da burski generali sedaj sploh ne potujejo v Berolin, ker ne bodo vsprejeti pri cesarju.

Umrli so:

7. oktobra. Ana Hiti, paznikova vdova, 61 let, Poljanska cesta 45, enteris marasmus. — Anton Jenko, delavec, 50 let, Dunajska cesta 41, mrtvoud, alcocholismus.

9. oktobra Ignacija Gasparič, sprevodnikova hči, 5½ mes., Linhartove ulice 4, črevesni katar.

V bolnišnici:

7. oktobra. Josip Skubic, strojar, 64 let, jetika. — Franja Basaj, dninarica, 31 let, jetika. — Blaž Potočnik, pastir, 62 let, moribundus adlatus. — Marija Dermastija, gostija, 75 let, vituum cordis.

Žitne cene

dné 9. oktobra 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	„	7·37	do 7·38
„ „ spomlad	„	7·45	„ 7·46
Rž za jesen	„	6·68	„ 6·69
„ „ spomlad	„	6·76	„ 6·77
Koruza za sept.-oktober	„	6·30	„ 6·31
Oves za jesen	„	6·28	„ 6·29
„ „ pomlad	„	6·42	„ 6·43

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	„	7·20	„ 7·31
Pšenica za april	„	7·29	„ 7·30
Rž za oktober	„	6·40	„ 6·41
Rž za april	„	6·47	„ 6·48
Oves za oktober	„	5·91	„ 5·93
„ „ april	„	6·09	„ 6·10
Koruza za maj (1903)	„	5·59	„ 5·60

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K	7·55	„ 7·90
„ južne žel.	„	7·35	„ 7·75
Rž „ „	„	6·60	„ 6·80
Ječmen „ „	„	5·80	„ 7·75
„ ob Tisi	„	5·75	„ 7·75
Koruza ogerska	„	6·35	„ 6·40
Cinkvant „	„	6·50	„ 6·75
Oves srednji	„	6·45	„ 6·60
Fižol	„	7·75	„ 11·50

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
9	9 zveč.	736·1	13·3	sl. jzah.	oblačno	
10	7. zjutr.	733·9	13·7	sl. jzah.	oblačno	0·0
	2. popol.	733·4	19·0	sr. jzah.	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 11·3°, normale 11·6°.

Dunajska borza

dné 10. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100·85
Skupni državni dolg v srebru	100·65
Avstrijska zlata renta 4%	120·55
Avstrijska kronska renta 4%	100·05
Ogerska zlata renta 4%	120·25
Ogerska kronska renta 4%	97·85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	15·93
Kreditne delnice, 160 gld.	683.25
London vista	239·45
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem drž. velj.	116·97½
20 mark	23·40
20 frankov (napoleondor)	19·05½
Italijanski bankovci	95·—
C. kr. cekini	11·31

Šablone za **sobne slikarje,** najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izberi v zalogi **ERATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice. 524 17 11—5

Vnanja naročila proti povzetju.

Kdor potuje v **Gorico,** priporoča se mu nova **„kavarna Central“** na Travniku tik cerkve svetega Ignacija. Lastnik FILIP PEČENKO, prej hotelier v Pulju Na razpolago je nad 100 časnikov, kava in likerji najboljši, postrežba točna, čistoba uzgledna, oprema po najnovejših zahtevah, cene kakor v drugih kavarnah. 1156 2

Kdor ima kako **telesno napako,** obrne naj se takoj na strokovnjaka, ki si je pridobil bogato praktiško izkušnjo v raznih bolnicah in v občevanju z zdravniki ter je sposoben pomagati in bol olajšati tudi v najtežavnejih slučajih

K. Piotrowski

bandažist in orthopedist (uravnalec pohabljenih udov) 77 12-10

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Predivo, suhe gobe, vsakovrstno **žito,** kakor tudi **sadje,** sploh vse **deželne pridelke**

kupi

Anton Kolenc,
trgovec v Celju.
1107 10—9

Koledar

katoliškega tiskovnega društva v Ljubjani za l. 1903

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoliški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

Češnik & Milavec

Ljubljana * Lingarjeve ulice * Ljubljana

priporočata slav. občinstvu 1069 6—3

novosti

za jesenske in zimske potrebščine v veliki in lepi izberi, volnenih modnih ženskih oblek, loden, raznovrstni perilni modni porhet itd.

isto tudi velika zaloga za možke vseh vrst sukna za obleke, površnike, zimske suknje, havelok itd.

Cene zanesljivo najnižje!

= Točna postrežba. =

= Cene zanesljivo najnižje =

St. 11911. 1164 3—1

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika

1. **v Petrinji,** z letno plačo 1600 K in aktivitetno doklado 200 K;
2. **v Žuženberku,** z letno plačo 1400 K in aktivitetno doklado 200 K.

Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje podpisanemu deželnemu odboru

do 1. novembra t. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bode le na take prosilce, kateri so najmanj že dve leti službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 8. oktobra 1902.

Nakup in prodaja vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. **Zavarovanja** za zgube pri **žrebanjih,** pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarična delniška družba **„MERCUR“** I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh **gospodarskih** in **finančnih stvareh,** potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni nasvéti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnic.** 134 111

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni urednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.